

4. Мельник А. В., Романько Ю. О. Урожайність насіння сої залежно від технології вирощування в умовах лівобережного лісостепу України. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія». Вип. 2 (31). 2016. С. 131-135.

5. Lavrynenko Y. O., Kuzmych V. I., Klubuk V. V. Regression and correlation analysis of soybean productivity elements. Таврійський науковий вісник. 2015. № 92. С. 60-64.

РОЗВИТОК СІРОЇ ГНИЛІ (BOTRYTIS CINEREA PERS) НА СОНЯШНИКУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ФУНГІЦИДІВ

¹**ЖУРАВЛЬОВА О. В., ст. викл.,**

²**НЄЖНОВА Н. Г., ст. викл.**

*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

¹*e-mail: olha.zhuravlova@tsatu.edu.ua*

²*e-mail: nina.niezhnova@tsatu.edu.ua*

Соняшник – основна олійна культура в нашій країні. На його частку припадає біля 65 % посівів олійних культур і 20 % всіх посівних площ [1].

В посушливих умовах Степу України на формування якісного врожаю соняшнику впливає багато факторів. Це погодно-кліматичні фактори, дотримання елементів технології вирощування та ін. [2]. Вологість повітря і ґрунту, недотримання сівозмін, неправильний і несвоєчасний обробіток ґрунту призводять до створення не тільки сприятливих умов розвитку культури, але й до розвитку шкідливих організмів. Тому під час догляду за посівами слід забезпечити ефективний захист від бур'янів [2].

Хвороби соняшнику спричиняють значні втрати урожаю – 30 % і більше. Вони погіршують якість продукції: знижується біологічна цінність, олійність, маса насіння, польова схожість, підвищується кислотне число олії.

Зменшення ураження соняшника хворобами можна досягти завдяки інтегрованому захисту рослин: науково обґрунтованим розміщенням культур у сівозміні, підбором стійких до ураження хворобами гібридів, способом і терміном підготовки ґрунту, забезпеченням оптимальним співвідношенням елементів живлення, застосуванням фунгіцидів.

Польові дослідження проводилися протягом 2019 – 2020 р.р. у ФГ «Зезуля» Мелітопольського району, Запорізької області. Вивчався розвиток сірої гнилі *Botrytis cinerea Pers* на соняшнику в залежності від застосування фунгіцидів. Ґрунтово-кліматичні умови вирощування культури відносяться до зони нестійкого зволоження. Ґрунт дослідного поля – чорнозем темно-каштановий. Площа дослідної ділянки 80 га, на зрошенні. Фітосанітарний стан оцінювався на гібриді соняшнику ЕС Белла від оригінатора Euralis. У досліді використовували

фунгіциди: Дерозал 500 SC, RC (0,5 л/га), Імпакт К, КС (1 л/га), Коронет 300 SC, КС (1 л/га). Обробку соняшнику фунгіцидами проводили у фазі 4 – 6 пар листків.

Перед сівбою проводили протруювання насіння препаратом Максим ХЛ 035 FS 6,0 л/т, яке є запорукою отримання здорових і дружних сходів, рівномірного їх розподілу на площі та високої врожайності. При проведенні моніторингу посівів соняшнику в господарстві були виявлені шкідники – піщаний мідляк, сірий південний довгоносик, сірий буряковий довгоносик, соняшникова вогнівка, листогризучи совки, соняшникова шипоноська та ін., які практично всі перевищували ЕПШ. Тому для боротьби з ними був використаний інсектицид Кораген (н.в. 0,15 л/га), ефективність якого склала 89%.

На посівах також були виявлені хвороби – переноспороз, фомоз, сіра гниль, суха гниль, іржа з ураженням рослин соняшнику до 20%.

Для боротьби з ними посіви соняшнику гібриду Белла були оброблені наступними фунгіцидами: Дерозал 500 SC, Імпакт К та Коронет 300 SC.

Облік сірої гнилі (*Botrytis cinerea* Pers) на дослідних ділянках проводили у фазу дозрівання соняшнику (табл. 1).

Таблиця 1.

**Вплив фунгіцидів на розвиток сірої гнилі у посівах соняшнику
гібриду Белла**

Варіант	Назва препарату	Норма витрати, л/га	Уражені рослини, %	Урожайність, т/га	Площа ділянки, га
контроль	Вода	-	18	1,73	20
1	Дерозал 500 SC, RC	0,5	10	1,92	20
2	Імпакт К, КС	1,0	6	2,18	20
3	Коронет 300 SC, КС	1,0	5	2,26	20

Згідно отриманих даних, використання препаратів Імпакт і Корнет виявилось найбільш ефективним. Так, кількість уражених рослин у цих варіантах досліджу була в 3,0–3,6 рази нижчою, порівняно з контролем. Варіант з використанням Дерозалу також мав позитивний ефект і зменшував ураження в 1,8 рази.

Використання засобів захисту рослин сприяло збільшенню урожайності досліджуваної культури. Достовірно вищий результат за цим показником спостерігався при використанні фунгіцидів Імпакт і Коронет де урожайність була вищою за контрольний варіант досліджу на 0,45 – 0,53 т/га.

Отже, використання фунгіцидів Імпакт і Коронет у дозі 1 л/га для боротьби з сірою гниллю (*Botrytis cinerea* Pers) на соняшнику гібриду Белла виявилися найбільш ефективними, порівняно з іншими варіантами досліджу.

Література:

1. Репін К. Перепади Соняшникової декади. Зерно. 2020. №10. С.51.
2. Коваленко Р.В. Рослинництво з основами кормо виробництва. Підручник. 2014. С. 334 – 335.

3. Єщенко В.О., Копитко П.Г., Опришко В.П., Костогриз П.В. Основи наукових досліджень в агрономії. Підручник. 2005. С. 118-119.

РЕАЛІЗАЦІЯ НАСАДЖЕННЯМИ ЧЕРЕШНІ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ДОВЖИНИ ПРОМІЖНОЇ ВСТАВКИ ВСЛ-2 В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

АЛЕКСЄЄВА О.М., канд. с.-г. наук, доцент

*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

БОНДАРЕНКО П.Г., канд. с.-г. наук

*Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
e-mail: bondarenko.p@ukr.net*

Інтенсифікація вирощування плодових культур, зокрема черешні, передбачає досягнення стабільно високої врожайності насаджень черешні. Фактична урожайність промислових насаджень в господарствах часто знижується через вплив несприятливих екологічних факторів, недостатній рівень агротехніки та неефективне використання площ під насадженнями. Через це, неможливо об'єктивно оцінити потенціал продуктивності насаджень черешні, спираючись лише на дані щодо фактичної врожайності садів.

Слід зазначити, що фактична господарська врожайність більшою мірою визначається комплексною дією біотичних, абіотичних та антропогенних факторів на насадження, а не впливом конкретного лімітуючого фактора, тому реалізація рослинами потенціалу врожайності – комплексний процес, який вимагає всебічного вивчення [1, 2]. Важливим є визначення прогнозованої, тобто дійсно можливої врожайності на основі комплексного аналізу елементів формування продуктивності рослин.

Метою наших досліджень була оцінка ступеня реалізації інтенсивними насадженнями черешні свого потенціалу врожайності в незрошуваних умовах південного Степу України.

Дослідження проводились протягом 2014-2018 рр. у промислових насадженнях черешні сортів Мелітопольська чорна і Валерій Чкалов на вставках клонової підщепи ВСЛ-2 різної довжини (20 см – контроль, 30 см, 50 см) у ДП «ДГ «Мелітопольське» Мелітопольського району Запорізької області. Рік садіння саду – 2004. Схема розміщення дерев – 5 x 2 м. Форма крони – округла малогабаритна. Основна підщепа – сіянці вишні магалебської. Клімат зони – помірно-континентальний. Ґрунт дослідної ділянки – темно-каштановий важкосуглинковий слабосолонцюватий. Агротехнічні умови проведення досліджень були загальноприйнятими для зони Степу України. Дослідження проводились в незрошуваних умовах.

Прогнозовану врожайність насаджень черешні визначали за комплексом показників формування продуктивності, а саме щільності розміщення